

Za vse to in še za mnogo družega so skrbeli slavni poljedelci, živinorejci in kemikarji s tem, da so znanstveno napredovali v poljedelstvu in živinoreji. Oni so raztrgali oblake naravnih skrivnosti, postavili poljedelca za gospodarja zemlji, da jo more siliti k obilnejšemu pridelku, živinorejca pa, da boljša in požlahnuje različna živalska plemena.

Poljedelec kakor živinorejec došel je na tak način do sredstev, po katerih more napredovati, si blagostanje boljšati in konkurirati z drugimi narodi. Dolžnost je vsakega poljedelca kakor tudi živinorejca, da ta sredstva upotrebuje za svoj napredek in svoje izobraževanje, kajti samo tako se bode njegovo gospodarstvo prilegalo današnjemu času in današnjim zahtevam.

Mnogo je sredstev za napredek poljedelstva in živinoreje, in to so v prvi vrsti:

Ljudske šole. Že v otročja srca vsaditi se mora kal spoznavanja važnosti poljedelstva in živinoreje, njena potreba in njena zahteva. Ako je otrok že to spoznal, rastlo bode to spoznavanje ž njim, s tem pa tudi želja, bolj na tanko seznaniti se s predmeti gospodarstva in napredka njegovega. V ta cilj in konec dobilo je več učiteljev Hartinger-jeve „gospodarske podobe“. Naj jih vsak učitelj rabi za to, za kar jih je dobil, ne pa morda samo za kinč svoje sobe. Ko je otrok v ljudski šoli dobil prvo podlago poljedelstva in živinoreje, namreč znanost čitanja, računstva in pisanja, pa tudi nekoliko vednosti v naravoslovji in pa spoznanje važnosti poljedelstva in živinoreje, radostno bo nastopil pot svojega napredka in izobraženja, namreč:

nižo gospodarsko šolo. Tukaj se bo on veselo in uspešno seznaval z različnimi predmeti poljedelstva in živinoreje, z njenim umnim napredkom, njenem odnašaji v različnih zemljah in njenimi naravnimi zakoni. Tukaj bode pognala krepka kal, ki mu je bila vsajena v ljudskih šolah, se čvrsto razraščala po krepkih koreninah, in zrastle bode krepka in močna rastlina napredka v korist in čast domovini in samega sebe.

Žalibog, da moramo Slovenci tako važnih sredstev gospodarskega napredka dozda še pogrešati in da nam dosehal svet edina zvezda takega napredka, namreč goriška gospodarska šola.

Dragi poljedelci in živinorejci, kateri ste premožni, ne zamudite svojih sinov pošiljati v tako važno in koristno učilnico! Največa dota, ki jo svojim otrokom morete dati, je znanje pravega in umnega gospodarstva, kajti to je oni krepki steber, kateri trdno podpira začetja vsakega poljedelca in živinorejca, da ga ne razruši vsak majhen vihar.

Dokler narodu tako koristnih sredstev pomanjkuje, skrbeli so in še skrbé narodni možje za njegov napredek z drugimi sredstvi, namreč s knjigami in časopisi. Na čelu takih mož stoji gosp. dr. Jan. Bleiweis. On je, razen mnogih drugih v gospodarstvo segajočih knjig, poslednjič dal živinorejcem sredstvo, se popolnoma izobražiti v živinoreji in uspešno v njej napredovati, in si svoje blagostanje zboljšati. To sredstvo je knjiga: „Nauk o umni živinoreji“! Dragi gospodarji! z branjem te knjige morete odpraviti one pogrške pri svoji živinoreji, ktere so največi vzroki malega in slabega priredka in malega ali celó nobenega dobička. Cena tej knjigi, po podobah razjasnjeni, je nizka, al vrednost njenega poduka je jako velika. Kupi naj si vsaka hiša to koristno knjigo, da morete vstric koračiti z živinorejci drugih dežel, in si svoje dohodke povikšati.

Za napredek poljedelstva in živinoreje skrbijo tudi časopisi in to namreč „Novice“ in pa „Gospodarski list“, ki izhaja v Gorici. Dragi gospodarji! naročite si tako važnih časopisov, čitajte jih marljivo, in gotovo

ne boste tožili čez tako slabe čase. Čas ni edini vsega hudega kriv, nego krivi ste vi sami, ker zaostajate v napredku za drugimi narodi in deželami, zaostajate s pridelki in pešate v konkurenciji.

Čas zahteva napredek! Sredstva za-nj imate; imejte le še dobro voljo, in gotovo bo vaša prihodnost bolja. Pomnite besed, ki nam jih poje naš slavni Koseski:

Marno pogledjte potem na polje slovenskega djanja,
Mnogo ledine je še, mnogo je križema rok,
Ganite jih, otrebite mah domovini do jedra,
Duhe zaróтите v beg dvombe, nemarnosti, tmin,
Dvignite srčno slovenskega dlana in uma!

— — — — —
Volja se zbudi tedaj, truda ne strašite se!

— — — — —
Gani se vrli ratar! Si bo veselo sejal,
Cvetju se čudil unuk unuka unukove žetve!

Kmetijske starice pa novice.

Češnjevo drevó — kapital od 1500 goldinarjev!

Nek sadjerejec na Goriškem je imel češnjevo drevo, katero mu skoro vsako leto toliko donaša, kolikor kapital od 1500 gold. Pred tremi leti mu je doneslo 75 gold. dohodka. Drevo je veliko in zgodaj rodi, ko so češnje še drage. Marljivi kmetič nabere prvi jerbas in poveže po 7—8 češnj v šopke, ktere je po 1—2 solda prodajal. Ker je bil prvi s češnjami na trgu že maja meseca, jih je prav lahko prodal in za-nje dobil devet goldinarjev. V šopkih jih je še nekoliko prodal, potem pa druge na tehtnici po funtu prodajal, tako, da je za češnje imenovanega drevesa dobil 75 gold.

Da! čuditi se moramo, koliko dobička lahko daje eno samo drevo. Pa tudi jabelka, hruške, orehi se nahajajo, ki dajo lepo množino sadja. Vrtnarski listi sporočajo celó, da so hruševa drevesa, ki so v enem letu 70 mernikov sadja rodila.

Koliko časa ne bi mogla živeti revna rodbina s takim dohodkom le enega takega drevesa, posebno če sadje posuši, katero je ne le zeleno, ampak tudi posušeno zdrava jed posebno za ljube otročiče. Že mnogo-krat je ravno sadje lokoti rešilo ubogega kmeta. Tedaj dragi gospodarji! le pridno zasajajte drevesa, tem bolj, ko imate jako lepo in srečno obnebje; vsaj znate, koliko potegnate za zgodnje češnje.

Občina Prvačina je dobila v enem letu čez 20.000 gold. samo za češnje! Vsak prostorček bodi zasajen in sadje bode silno pomnožilo blagostanje kmetijsko.

„Gosp. List“.

Vinorejska društva.

C. kr. deželna vlada tržaška je potrdila pravila za vinorejsko društvo v Vrtojbi in v Brdih. Tudi Dornberško društvo je predložilo dotična pravila c. k. vladi v potrjenje.

Kokone umorjene in sirovo svilo

iz slovanskih dežel

kupuje po dobri ceni gosp. Jožef Fuksa, lastnik svilarne (Filande) in ud odbora „Hedvabnicke Jednoty“ v Pragi. — Tako beremo v časniku „Pučki Prij.“